

ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไทย เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ชนิษฐา นิลรัตนานนท์

อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบัญชี

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์

บทคัดย่อ

วิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่ได้รับผลกระทบจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผู้ที่จะสามารถประกอบวิชาชีพบัญชีหรือสามารถแข่งขันในวิชาชีพบัญชีได้นั้น นอกจากต้องมีความรู้เฉพาะทางด้านวิชาการบัญชีแล้ว ยังจำเป็นต้องมีความพร้อมในด้านอื่น ๆ ด้วย เพื่อพัฒนาศักยภาพของการประกอบวิชาชีพบัญชีให้พร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าความพร้อมเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือไม่ โดยกำหนดขอบเขตเฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชีภาษีอากร และผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านต่าง ๆ ในระดับปานกลาง มีเพียงความพร้อมด้านวิชาชีพบัญชีที่มีความพร้อมในระดับมาก และระดับความรู้ความเข้าใจในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีความรู้อยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในทุกด้าน ได้แก่ ด้านวิชาชีพ ด้านภาษา ด้านกฎหมายและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลพบว่าเพศและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพศและประสบการณ์ทำงานทางบัญชีมีผลต่อความพร้อมด้านภาษา ด้านกฎหมายและความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

คำสำคัญ: ความพร้อม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

Factors Affecting the Readiness of Thai Accounting Professions to Support ASEAN Economic Community

Khanitha Ninrattananon

Lecturer of Department of Accounting,

Faculty of Business Administration, SouthEast Asia University

ABSTRACT

Accounting profession is one of the professions that appear affected by entering the ASEAN economic community (AEC). Any person who intends to work and compete in the accounting profession has to possess not only in accounting expertise, but in any other related fields in order to enhance the accounting professional potentials to support the AEC community. The purpose of this research was to study how the knowledge in the AEC and personal factors were related to the readiness for the support of the AEC community. Samples for data collection were accounting professions, tax auditors, and certified public accountants.

The results of the research revealed that, by conducting a questionnaire survey, the respondents were overall ready to support the AEC community at a moderate level, whereas the readiness in accounting professions was high. Levels of AEC's knowledge and awareness of the AEC's accounting professions exhibited a moderate level whereas the levels of AEC's knowledge and awareness were directly correlated with the accounting professions' readiness to support the AEC in all respects: professions, languages, laws, and IT, with a significant level. For personal factors, it was found that gender and educational level had no correlation with the readiness for the support of the AEC, while age and accounting experience had the effects on language, law, and IT.

Keywords: Readiness, Accounting Profession, ASEAN Economic Community

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในภาวะเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป ประกอบกับอาเซียนจะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจภายในปี 2559 (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์) โดยประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เกิดจากการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เรียกว่า “อาเซียน : สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” หรือ ASEAN (Association of South East Asian Nations) ในปี พ.ศ. 2510 เริ่มก่อตั้งโดย 5 ประเทศได้แก่ ไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์และสิงคโปร์ และได้ขยายสมาชิกเพิ่มเติมอีก 5 ประเทศ ได้แก่ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา จนมีสมาชิกถึงปัจจุบัน จำนวน 10 ประเทศ เหตุการณ์ดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการขยายตัวทางการค้า การลงทุน รวมถึงการเคลื่อนย้ายวัตถุดิบ สินค้า และแรงงาน ประเทศไทยในฐานะเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกจำเป็นต้องตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อเตรียมพร้อมรองรับต่อสังคมและเศรษฐกิจที่จะเปลี่ยนแปลงไปในอนาคต

ยุทธศาสตร์หลักที่สำคัญอันหนึ่งของการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจของอาเซียน คือ การเป็นตลาดเดียวและฐานการผลิตร่วมกัน โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือ และเงินลงทุนอย่างเสรีภายในปี พ.ศ. 2558 ซึ่งนำไปสู่การทำข้อตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Arrangement: MRAs) ด้านคุณสมบัติในสาขาวิชาชีพหลัก 7 สาขาวิชาชีพ ซึ่งประกอบไปด้วย วิศวกรรม พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ แพทย์ ทันตแพทย์ และวิชาชีพบัญชี โดยผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อตลาดแรงงานไทยจะมีทั้งผลกระทบทางด้านบวก คือ ตลาดแรงงานจะใหญ่ขึ้น ทำให้แรงงานไทยมีโอกาสได้งานมากขึ้น ขณะเดียวกันผลกระทบทางด้านลบ คือ จะมีการแข่งขันของแรงงานจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ดังนั้น จึงควรมีการให้ความรู้และเตรียมความพร้อมแก่ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีผลกระทบในการพัฒนาทักษะฝีมือ เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งเรื่อถึงในวิชาชีพที่ได้รับผลกระทบจากการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจอาเซียน และเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยหลีกเลี่ยงและบรรเทาผลกระทบในเชิงลบอันอาจเกิดขึ้นได้ อีกทั้งยังสามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสที่มีอยู่ในการสร้างแนวทาง และวางแผนนำผลกระทบที่ได้รับมาสร้างโอกาสเชิงบวกในอนาคต และสำหรับการเตรียมความพร้อมในการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น สิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งคือ ทักษะการใช้ภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษาอังกฤษ นอกจากนั้นสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ ผู้ที่จะสามารถประกอบวิชาชีพบัญชีหรือสามารถแข่งขันตลาดนักบัญชีได้อย่างดี ต้องมีความรู้เฉพาะทางด้านวิชาการบัญชีที่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ยังจำเป็นต้องมีความพร้อมด้านอื่น ๆ ด้วย อาทิ ความพร้อมทางด้านกฎหมาย ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งในปัจจุบันและในอนาคตจำเป็นต้องพัฒนาด้านศักยภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ เพื่อเตรียมความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน สำหรับวิชาชีพการบัญชีนั้นเป็นวิชาที่เกี่ยวข้องกับการเก็บรวบรวม การบันทึกรายการทางการค้า การสรุปผล รวมถึงการรายงานข้อมูลทางการเงิน ตามมาตรฐานและหลักเกณฑ์ที่ถูกต้อง (วัฒนา ศิวะเกื้อ และคณะ, 2551:14) การจัดทำบัญชีเป็นหน้าที่ที่ทุกองค์กรทั้งที่มุ่งแสวงหากำไรและไม่มุ่งแสวงหากำไร จะต้องมีการจัดทำรายงานบัญชี ข้อมูลทางการเงินบัญชีถือว่าสำคัญมากต่อการวางแผนและการควบคุมการบริหารองค์กร (ดวงมณี โกมารทัต และคณะ, 2544: 4) ดังนั้น นักบัญชีจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างมากต่อองค์กร ยิ่งในยุคโลกาภิวัตน์ที่การเปลี่ยนแปลงมีมากและมีปัญหาซับซ้อน ทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียิ่งสำคัญมากขึ้นไปอีก เพราะการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทำให้ผู้บริหารต้องตัดสินใจและวางกลยุทธ์ เพื่อการแข่งขันที่เติบโตและความอยู่รอด วิชาชีพบัญชีถือเป็นอาชีพหนึ่งที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถเฉพาะทาง และร่ำเรียนมา

โดยตรง ทำงานในสายงานการบัญชีจนมีประสบการณ์มากพอสมควร ผู้ทำบัญชีเป็นวิชาชีพที่ปัจจุบันมีการตรากฎหมายออกมาเพื่อคุ้มครองอาชีพนี้โดยเฉพาะ คือพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยผู้ทำบัญชี ที่มีคุณสมบัติตามกฎหมาย แต่อาจไม่ใช่คนบัญชีหากว่าผู้นั้นยังขาดประสบการณ์ในหน้าที่งานบัญชี ขณะเดียวกันนักบัญชีที่มีความสามารถและประสบการณ์ก็ไม่อาจเป็นผู้ทำบัญชีได้หากว่าขาดคุณสมบัติการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด

จากเหตุการณ์ดังกล่าวข้างต้น ทำให้สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเปลี่ยนไป ส่งผลให้สภาพแวดล้อมการทำงานของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีมีความซับซ้อนและเต็มไปด้วยการแข่งขัน ผู้วิจัยคาดหวังว่า ผลการศึกษาที่ได้สามารถเป็นแนวทางในการวางแผนของหน่วยงานทั้งภาคเอกชนและภาครัฐ ในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจ เพื่อจัดการพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ได้มีความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) เป็นความร่วมมือทางเศรษฐกิจของประเทศสมาชิกต่าง ๆ ในอาเซียน จำนวน 10 ประเทศ ได้แก่ บรูไน กัมพูชา อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย พม่า ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย และเวียดนาม โดยมีเป้าหมายหลักในการรวม 10 ประเทศให้เป็นตลาดและฐานผลิตเดียว เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนภายในกลุ่ม AEC เอง และสร้างอำนาจต่อรองทางการค้าการลงทุนกับประเทศนอกกลุ่ม AEC ให้มีการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมือเสรีโดยได้ทำข้อตกลงยอมรับร่วม (MRAs) ในวิชาชีพหลัก โดยยอมรับร่วมกันเรื่องคุณสมบัติที่เป็นเงื่อนไขในการได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ อันหมายถึงนักวิชาชีพประเทศหนึ่งในกลุ่มจะสามารถประกอบวิชาชีพได้ในประเทศอาเซียนอื่น ๆ ได้ และจากการจัดทำข้อตกลงการยอมรับร่วม (MRAs) ด้านการบริการวิชาชีพบัญชีเป็นหนึ่งในวิชาชีพที่มีการทำข้อตกลงในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งในอนาคตผู้ประกอบการวิชาชีพ

ทางด้านบัญชี สามารถประกอบวิชาชีพในประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียนได้อย่างเสรี (กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, 2554)

จากการศึกษางานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องพบว่าหลายปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้นำมาศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยมีรายละเอียดดังนี้

จากผลการศึกษาของ อรรถ บัวชุม (2554) พบว่า ผู้บริหารฝ่ายบัญชีในธนาคารเชิงความคาดหวังต่อความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชี สูงกว่าระดับความสามารถของนักบัญชีในปัจจุบัน โดยส่วนใหญ่เห็นว่าในอนาคตองค์กรควรสรรหานักบัญชีที่มีความรู้ความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ วีรยุทธ สุขมาก และ กนกศักดิ์ สอนพัฒนาลนทร์ (2556) ที่พบว่าเทคโนโลยีสารสนเทศทางการบัญชี มีความสัมพันธ์เชิงบวก ต่อการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน อย่างไรก็ตาม งานวิจัยของ นฤมล สุมรรคา (2554) พบว่าความรู้ความเข้าใจของบุคลากรทางบัญชีเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทั้งในด้านวิชาชีพบัญชีและทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

นอกจากนี้ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี งานวิจัยนี้จึงศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านบัญชี สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศนั้นอาจส่งผลกระทบต่อระดับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่างกัน โดยงานวิจัยของ ชาลินี บุญยะศัพท์ (2556) พบว่าเพศหญิงมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากกว่าเพศชาย แต่นงนภัส

ซินพัฒนาพงศ์ (2555) พบว่าเพศชายมีความพร้อมต่อการเปิดเสรีอาเซียนมากกว่าเพศหญิง เป็นผู้เปิดรับประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างไม่หลีกเลี่ยง ชอบแสดงออกมากกว่าที่จะเก็บไว้ (Mackinnon, 1960) ในขณะที่ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2541) ให้เหตุผลว่าความแตกต่างทางเพศ ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมของการติดต่อสื่อสารต่างกัน คือ เพศหญิงมีแนวโน้มและมีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารมากกว่าเพศชาย ในขณะที่เพศชายไม่ได้มีความต้องการที่จะส่งและรับข่าวสารเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีความต้องการที่จะสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นจากการรับและส่งข่าวสารนั้นด้วย นอกจากนี้เพศหญิงและเพศชายมีความแตกต่างกันอย่างมากในเรื่องความคิด ค่านิยมและทัศนคติ ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมและสังคม ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและเพศหญิงมีระดับความพร้อมที่ต่างกัน

อายุเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้คนมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิดและพฤติกรรม รวมถึงการสื่อสาร บุคลากรที่ทำงานร่วมกันในองค์กรอาจมีอายุที่แตกต่างกันแต่ควรจะมีเป้าหมายร่วมกัน มีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตน และควรจะเคารพซึ่งกันและกัน เข้าใจกัน ซึ่งจะนำมาซึ่งการร่วมมือที่ดีมีการทำงานเป็นทีม ซึ่งการทำงานร่วมกันเป็นทีมงานที่ดี มีคุณภาพ, คู่จี้จากการติดต่อสื่อสาร (Communication) ความร่วมมือ (Coordination) การสนับสนุนของสมาชิกในทีม (Member Contribution) การสนับสนุนซึ่งกันและกัน (Mutual Support) ความพยายาม (Effort) และความสามัคคี (Cohesion) (Hoegl and Gemünden, 2001) ในภาวะที่การแข่งขันทางธุรกิจและสังคมเพิ่มมากขึ้น ความสามารถในการทำงานเป็นที่ยิ่งสำคัญ แต่การทำงานเป็นทีมนั้นไม่ได้เป็นสิ่งพิเศษสำหรับองค์กรในการที่จะสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร แต่เป็นสิ่งที่ดีที่ควรมีควบคู่ไปกับการทำงานอยู่แล้ว (O'Sullivan, 2538) องค์กรที่มีการทำงานเป็นทีมที่ดี ย่อมช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและเพิ่มความได้เปรียบทางการแข่งขัน ซึ่งรวมถึงวิชาชีพบัญชีด้วย จะต้องเพิ่มความเข้มแข็งให้ตนเอง โดยไม่ให้อายุมาเป็นอุปสรรคในการ

พัฒนาดนเองอีกต่อไป เพื่อเตรียมพร้อมต่อการแข่งขันในอนาคต ผลการศึกษาของ พจนา วรรณเสวี (2546) พบว่าอายุต่างกัน มีความต้องการพัฒนาแตกต่างกัน ในขณะที่ผลการศึกษาของ ทศนีย์วรรณ ภูผาน (2555) พบว่าอายุที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพร้อมของผู้ที่บัญชี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นฤมล สุมรรค (2554) ที่พบว่าอายุที่แตกต่างกันของบุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการไม่มีผลต่อความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

การศึกษาเป็นปัจจัยที่ทำให้คนมีความคิด ค่านิยม ทัศนคติและพฤติกรรมแตกต่างกัน ความรู้ความสามารถในกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการ กระบวนการและกรรมวิธีในการปฏิบัติงาน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับงานด้านปฏิบัติการ ซึ่งเป็นหนึ่งในทักษะที่ผู้บริหารควรมี (Katz, 1995) ซึ่งคล้ายกับผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชีที่ควรมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับมาตรฐานการสอบบัญชี เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพ คนที่มีการศึกษาสูงจะได้เปรียบอย่างมากในการเป็นผู้รับสารที่ดีเพราะเป็นผู้มีความกว้างขวางและเข้าใจสารได้ดี แต่จะเป็นคนที่ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ ถ้าไม่มีหลักฐานหรือเหตุผลเพียงพอ ขณะเดียวกันวิชาชีพสอบบัญชีของไทยก็ได้มีการพัฒนาคุณภาพเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในวิชาชีพแก่ผู้มีส่วนได้เสีย ในปี พ.ศ. 2554 สภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดให้มีการควบคุมคุณภาพสำหรับสำนักงานที่ให้บริการด้านการตรวจสอบ และการสอบทานงบการเงิน และงานให้ความเชื่อมั่นอื่น ตลอดจนบริการเกี่ยวเนื่อง (International Standards on Quality Control : ISQCs) (ศิลปพร ศรีจันเพชร และ ธีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ, 2554) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงจำเป็นต้องปรับตัวและพัฒนาตนเอง ศึกษาหาความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมในความเป็นมืออาชีพด้วยเช่นกัน และจากผลการศึกษาของ นฤมล สุมรรค (2554) พบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกันของบุคลากรทางบัญชีในสถานประกอบการ มีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแตกต่างกัน ในขณะที่ทศนีย์วรรณ

ภูผ่าน (2555) กลับพบว่าระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความพร้อมของผู้ทำบัญชีในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ประสบการณ์ในวิชาชีพ คือ การฝึกฝนเพื่อให้ความพร้อมทั้งงานอย่างเต็มที่ เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ผ่านมา สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพมองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไปในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้ประเทศสามารถเข้าสู่การแข่งขันกับประชาคมโลกได้ การดำเนินงานในแต่ละองค์กรย่อมมีปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากภายนอกและภายในหลากหลายรูปแบบ การแก้ไขปัญหาเป็นหลักการที่สำคัญหนึ่งในการจัดการ (Khan Sanaulah และ Hafeez Abdul, 2012) ผู้ที่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้นำทุกระดับ หรือรวมถึงบุคลากรทุกคน หากมีคุณสมบัติในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี ย่อมแสดงถึงความพร้อมในการปฏิบัติงานและเป็นพลังขับเคลื่อนองค์กรที่ดี การหาแนวทางการแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ ประสบการณ์ในวิชาชีพของแต่ละคน เพื่อหาวิธีที่แตกต่างที่หลากหลาย โดยอาศัยหลักการต่าง ๆ เช่น แผนภูมิความคิด (Mind Map) ระดมสมอง (Brainstorming) และเทคนิคการแก้ไขปัญห (Modified Delphi) เป็นต้น และจากงานวิจัยของสมฤกษ์ สุมรรคา (2554) พบว่าความแตกต่างของประสบการณ์ทำงานบัญชีมีผลต่อความพร้อมด้านภาษาและงานกฎหมายของบุคลากรทางบัญชี เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในขณะที่ทัศนีย์วรรณ ภูผ่าน (2555) พบว่าประสบการณ์ทำงานทางด้านบัญชีที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อความพร้อมของผู้จัดทำบัญชีด้านความรู้ ความเข้าใจของทางด้านบัญชีที่เป็นสากล ด้านทักษะทางวิชาชีพที่เป็นสากล ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ AEC ด้านการฝึกอบรม ด้านช่องทางการรับรู้ข่าวสาร ด้านภาษา และด้านเทคโนโลยี

วิธีการวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพด้านบัญชี ประสบการณ์การทำงานด้านบัญชี มีความสัมพันธ์กับความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไทยหรือไม่ ประชากรเป้าหมายที่ใช้ศึกษาในงานวิจัยนี้คือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไทย ซึ่งงานวิจัยนี้กำหนดขอบเขตเฉพาะผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย และผู้สอบบัญชีภาษีอากรในประเทศไทย และได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่างโดยคำนวณเทียบเคียงจากผู้ทำบัญชีจำนวน 53,591 คน ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย จำนวน 6,193 คน¹ และผู้สอบบัญชีภาษีอากรจำนวน 2,790 คน² การกำหนดขนาดตัวอย่างนี้ใช้สูตรของ Yamane (1967) โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนที่ 5% และระดับความเชื่อมั่นที่ 95%

งานวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

- **ส่วนที่ 1:** เป็นการสอบถามข้อมูลสำหรับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพด้านบัญชี ประสบการณ์การทำงานด้านบัญชี เป็นต้น

ส่วนที่ 2:

ตอนที่ 1 เป็นคำถามที่วัดระดับความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ซึ่งจะประกอบด้วยคำถามทั้งหมด 12 ข้อ คำถามในส่วนนี้มีเกณฑ์การให้คะแนน คือ ถ้าตอบถูกจะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบผิดหรือไม่ทราบจะได้ 0 คะแนน รวมคะแนนทั้งสิ้นเท่ากับ 12 คะแนน ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงคะแนนสำหรับการแปลความหมายดังนี้

¹ http://www.dbd.go.th/ewt_dl_link.php?nid=6695 (วันสืบค้น: กรกฎาคม 2557)

² <http://www.audit.rd.go.th/ta2/TaxAuditor Inf.jsp> (วันสืบค้น: มิถุนายน 2557)

- คะแนนมากกว่า 9 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้มาก
- คะแนนระหว่าง 6-9 คะแนน หมายถึง ระดับความรู้ปานกลาง
- คะแนนน้อยกว่า 6 คะแนน หมายถึง ระดับรู้น้อย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามที่วัดระดับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่อการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยคำถามในแต่ละส่วนจะประกอบไปด้วยข้อมูลความพร้อม 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาชีพบัญชี ด้านภาษาด้านกฎหมายและด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้วิจัยได้ใช้มาตรวัดในลักษณะ Likert Scale 5 ระดับ ในการวัดระดับความพร้อม (1 = ความพร้อมน้อยที่สุด จนถึง 5 = ความพร้อมมากที่สุด)

ตอนที่ 3 เป็นการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการสรุปข้อมูลส่วนบุคคลจากแบบสอบถามที่ได้รับตอบกลับจำนวน 359 ฉบับ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 80.2) ร้อยละ 35.1 มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี รองลงมา ร้อยละ 29.5 มีอายุอยู่ในช่วง 18-30 ปี ซึ่งสอดคล้องกับระยะเวลาในการประกอบอาชีพโดยกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีประสบการณ์ในการทำงานด้านบัญชี นั่นคือ ร้อยละ 85.1 ทำงานมาแล้วกว่า 15 ปี และร้อยละ 30.1 ทำงานมาแล้ว 1-5 ปี แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างน่าจะมีประสบการณ์พอสมควรเกี่ยวกับการทำงานด้านบัญชี นอกจากนี้ ผู้ตอบแบบสอบถามร้อยละ 53.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่บัญชี (ร้อยละ 59.9) รองลงมาเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (ร้อยละ 35.9)

ในส่วนของการวัดความรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนนั้น จะมีคะแนนเต็ม 12 คะแนน ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่ามีความรู้เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวมากกว่าผู้ที่ได้คะแนนน้อย ผลสรุปจากแบบสอบถามที่ได้รับกลับแสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.72 คะแนน) แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ยังมีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนไม่มากนัก

สำหรับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในแต่ละด้านนั้น ผู้วิจัยได้คำนวณค่าเฉลี่ยของระดับความพร้อมในด้านต่าง ๆ โดยใช้เกณฑ์ในการเปรียบเทียบ ดังนี้

- 4.21-5.00 หมายถึง ระดับความพร้อมมากที่สุด
- 3.41-4.20 หมายถึง ระดับความพร้อมมาก
- 2.61-3.40 หมายถึง ระดับความพร้อมปานกลาง
- 1.81-2.60 หมายถึง ระดับความพร้อมน้อย
- 1.00-1.80 หมายถึง ระดับความพร้อมน้อยที่สุด

สรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านวิชาชีพบัญชีในภาพรวมในระดับมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.41-4.20) มีเพียงความพร้อมเกี่ยวกับความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชีเท่านั้นที่มีระดับความพร้อมปานกลาง ซึ่งถือเป็นความพร้อมด้านวิชาชีพบัญชีที่มีระดับคะแนนความพร้อมต่ำสุด (คะแนนเฉลี่ย 3.35) ส่วนความพร้อมด้านวิชาชีพบัญชีที่มีระดับคะแนนความพร้อมสูงสุด คือ ความพร้อมในเรื่องการไม่นำความลับของกิจการที่ตนเองได้มาระหว่างปฏิบัติงานไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง (คะแนนเฉลี่ย 4.25) รองลงมา คือ ความพร้อมในเรื่องการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ (คะแนนเฉลี่ย 4.21) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับความพร้อมเฉลี่ยด้านวิชาชีพบัญชีในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมด้านวิชาชีพบัญชี	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. ความสามารถในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการบัญชี	3.35	0.72	ปานกลาง
2. การปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและซื่อตรงต่อวิชาชีพ	4.13	0.74	มาก
3. การปฏิบัติงานวิชาชีพบัญชีอย่างไม่ปกปิด หรือไม่บิดเบือนความจริง อันเป็นสาระสำคัญ	4.10	0.76	มาก
4. การไม่มีส่วนได้เสียใดๆ ของงานที่ตนให้บริการทางวิชาชีพ	4.19	0.80	มาก
5. ความเที่ยงธรรมในการใช้ดุลยพินิจ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่เชื่อถือได้โดยปราศจากความลำเอียง	4.10	0.83	มาก
6. การใช้ความรู้ตามมาตรฐานวิชาชีพ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วยความมีสติ และระมัดระวังรอบคอบ	3.76	0.72	มาก
7. การให้บริการทางวิชาชีพบัญชีสอดคล้องกับมาตรฐานของวิชาชีพบัญชี	3.90	0.71	มาก
8. การมีทักษะความชำนาญทางวิชาชีพ	3.61	0.73	มาก
9. การศึกษาหาความรู้และความชำนาญทางวิชาชีพเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถให้ทันสมัยอยู่เสมอ	3.74	0.74	มาก
10. การไม่นำความลับของกิจการที่ตนเองได้มาระหว่างปฏิบัติงานไปใช้เพื่อประโยชน์ของตนเอง	4.25	0.83	มากที่สุด
11. การปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้	4.21	0.77	มากที่สุด

ส่วนความพร้อมด้านภาษาในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในภาพรวมถือว่ามีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61-3.40) และมีความพร้อมด้านภาษาอีกส่วนหนึ่งที่มีระดับปานกลาง ได้แก่ ความพร้อมในเรื่องความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่นในกลุ่มสมาชิกอาเซียนในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (คะแนนเฉลี่ย 2.23) ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่นในกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยวาจาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (คะแนนเฉลี่ย 2.18) ความสามารถในการสรุปสาระสำคัญในการอ่านภาษาต่างประเทศ

อื่นที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คะแนนเฉลี่ย 2.18) และความพร้อมในเรื่องความสามารถในการจัดทำรายงานทางการเงินด้วยภาษาต่างประเทศอื่นซึ่งอยู่ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ซึ่งถือเป็นความพร้อมด้านภาษาที่มีระดับคะแนนความพร้อมต่ำสุด (คะแนนเฉลี่ย 1.92) ส่วนความพร้อมด้านภาษาที่มีระดับคะแนนความพร้อมสูงสุด คือ ความพร้อมในเรื่องความสามารถในการพัฒนาตนเองแสวงหาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ (คะแนนเฉลี่ย 3.27) ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ระดับความพร้อมเฉลี่ยด้านภาษาในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมด้านภาษา	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลค่า
1. ความสามารถในการพัฒนาตนเอง แสวงหาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ	3.27	0.85	ปานกลาง
2. ความสามารถในการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศด้วยตนเอง	3.14	0.86	ปานกลาง
3. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (เขียนชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา)	3.00	0.91	ปานกลาง
4. ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่น ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน ในการเขียนเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (เขียนชัดเจน ถูกต้องตามหลักภาษา)	2.23	1.05	น้อย
5. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษด้วยวาจาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (พูดชัดเจน ตรงประเด็น มีมารยาทในการพูด และกิริยาท่าทางที่แสดงออกเหมาะสม ถูกต้อง)	2.88	0.90	ปานกลาง
6. ความสามารถในการใช้ภาษาต่างประเทศอื่น ในกลุ่มสมาชิกอาเซียนด้วยวาจาเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ (พูดชัดเจน ตรงประเด็น มีมารยาทในการพูด และกิริยาท่าทางที่แสดงออกเหมาะสม ถูกต้อง)	2.18	1.06	น้อย
7. ความสามารถในการสรุปสาระสำคัญในการอ่านภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.94	0.94	ปานกลาง
8. ความสามารถในการสรุปสาระสำคัญในการอ่านภาษาต่างประเทศอื่น ที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2.18	0.99	น้อย
9. ความสามารถในการจัดทำรายงานทางการเงินด้วยภาษาอังกฤษ	2.84	0.96	ปานกลาง
10. ความสามารถในการจัดทำรายงานทางการเงินด้วยภาษาต่างประเทศอื่น ที่อยู่ในกลุ่มสมาชิกอาเซียน	1.92	0.97	น้อย

สำหรับความพร้อมด้านกลุ่มมาຍในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในภาพรวมถือว่ามึระดับความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40) และมีความพร้อมด้านกฎหมายอีกส่วนหนึ่งที่มีระดับความพร้อมน้อย ได้แก่ ความพร้อมในเรื่องความรู้เกี่ยวกับการขอสอบใบประกอบเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) ของแต่ละประเทศในอาเซียน (คะแนนเฉลี่ย 2.37) กฎระเบียบเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพระหว่างประเทศ (คะแนนเฉลี่ย 2.25) กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศ

ด้านสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 2.24) และความพร้อมในเรื่องกฎระเบียบเกี่ยวกับข้อตกลงยอมรับร่วม (MAR) ระหว่างประเทศ ซึ่งถือเป็นความพร้อมด้านกฎหมายที่มีระดับคะแนนความพร้อมต่ำสุด (คะแนนเฉลี่ย 2.11) ส่วนความพร้อมด้านกฎหมายที่มีระดับคะแนนความพร้อมสูงสุดคือความพร้อมในเรื่องความสามารถในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการบัญชี (คะแนนเฉลี่ย 3.20) ดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับความพร้อมเฉลี่ยด้านกฎหมายในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมด้านกฎหมาย	ค่าเฉลี่ย	ค่าเทียบเบนมาตรฐาน	การแปลผล
1. กฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการบัญชี	3.07	0.77	ปานกลาง
2. กฎหมายเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี	3.15	0.77	ปานกลาง
3. กฎหมายเกี่ยวกับกฎหมายภาษีอากร	3.08	0.76	ปานกลาง
4. ความสามารถในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการบัญชี	3.20	0.80	ปานกลาง
5. ความรู้เกี่ยวกับการขอสอบใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต (CPA) ของแต่ละประเทศในอาเซียน	2.37	0.93	น้อย
6. กฎระเบียบเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพระหว่างประเทศ	2.25	0.87	น้อย
7. กฎระเบียบเกี่ยวกับข้อตกลงยอมรับร่วม (MAR) ระหว่างประเทศ	2.11	0.87	น้อย
8. กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรฐานระหว่างประเทศด้านสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	2.29	0.91	น้อย

ส่วนความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในภาพรวมถือว่ามึระดับความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย 2.61–3.40) มีเพียงความพร้อมเกี่ยวกับความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป เช่น โปรแกรม Excel ที่มีระดับความพร้อมมาก (คะแนนเฉลี่ย 3.41–4.20) ซึ่งถือเป็นความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีระดับคะแนนความพร้อมสูงสุด (คะแนนเฉลี่ย 3.57) รองลงมาคือความพร้อมในเรื่องการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานบัญชีที่มีระดับความพร้อมมากเช่นกัน (คะแนนเฉลี่ย 3.41) ส่วนความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศที่มีระดับคะแนนความพร้อมต่ำสุด คือ ความพร้อมในเรื่องการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น (คะแนนเฉลี่ย 3.06) ดังแสดงในตารางที่ 4

ในการทดสอบว่าความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสัมพันธ์กับความพร้อมในด้านต่าง ๆ หรือไม่นั้น ผลการทดสอบการวิเคราะห์การถดถอยแสดงดังตารางที่ 5

จากตารางที่ 5 จะเห็นได้ว่าความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในทุกด้าน ทั้งความพร้อมด้านวิชาชีพ บัญชี ความพร้อมด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมายและความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยส่งผลในทางบวก กล่าวคือ การที่มีความรู้มากขึ้นทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ พัฒนาดตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มากขึ้นส่งผลต่อความพร้อมในทุกด้าน

สำหรับการทดสอบว่า ระดับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะแตกต่างกันตามปัจจัยส่วนบุคคลหรือไม่นั้น โดยปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานด้านบัญชี ผลการทดสอบสรุปดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 ระดับความพร้อมเฉลี่ยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลค่า
1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.19	.820	ปานกลาง
2. ความรู้ในการสื่อสารด้วยระบบเครือข่าย Social network	3.31	.851	ปานกลาง
3. ความสามารถในการทำงานด้วยระบบเครือข่าย Social network	3.28	.855	ปานกลาง
4. การแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น	3.06	.852	ปานกลาง
5. ความสามารถในการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทั่วไป เช่น โปรแกรม Excel	3.57	.862	มาก
6. การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่องานบัญชี	3.41	.843	มาก
7. การมีทักษะในการใช้งานทางบัญชีด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.19	.861	ปานกลาง
8. การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.17	.894	ปานกลาง
9. ความมีประสิทธิภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่องานบัญชี	3.28	.863	ปานกลาง

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้านต่าง ๆ

ตัวแปรตาม: ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนด้านต่าง ๆ	ตัวแปรอิสระ: ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน	
	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย	Sig
ด้านวิชาชีพบัญชี	0.247	0.000*
ด้านภาษา	0.129	0.035*
ด้านกฎหมาย	0.177	0.002*
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	0.200	0.003*

* หมายถึง ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบความแตกต่างของระดับความพร้อมจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี	ความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในด้าน			
	วิชาชีพบัญชี	ภาษา	กฎหมาย	เทคโนโลยีสารสนเทศ
เพศ	X	X	X	X
อายุ	X	✓	✓	✓
ระดับการศึกษา	X	X	X	X
ประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี	X	✓	✓	✓

หมายเหตุ: X = ไม่มีความสัมพันธ์, ✓ = มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่าเพศและระดับการศึกษาที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้ระดับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านต่าง ๆ แตกต่างกัน สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุนั้น พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ต่อระดับความพร้อมด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมาย และความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และจากการศึกษาในรายละเอียดเพิ่มเติมพบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีช่วงอายุ 18-30 ปี มีความพร้อมด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมาย และความพร้อมด้านเทคโนโลยีมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ สำหรับปัจจัยของประสบการณ์ทำงานด้านบัญชี พบว่าประสบการณ์การทำงานด้านบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพร้อมในด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมาย และความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และจากการศึกษาเพิ่มเติมพบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จะมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสูงกว่าผู้ประกอบวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ในขณะที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จะมีความพร้อมทางด้านกฎหมายมากกว่าช่วงประสบการณ์ทำงานอื่น ๆ

สรุปผลการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยสุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาระดับความพร้อมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ผลจากการศึกษา พบว่า โดยรวมแล้ว ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพร้อมด้านต่าง ๆ ในระดับปานกลาง และความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในทุกด้าน ทั้งความพร้อมด้านวิชาชีพ ความพร้อมด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมายและความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ กล่าวคือ การที่มีความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ พัฒนา

ตนเองอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นเหตุผลที่ทำให้ความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มากขึ้นส่งผลต่อความพร้อมในทุกด้าน

สำหรับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าเพศและระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในทุกด้าน ส่วนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีช่วงอายุ 18-30 ปี จะมีความพร้อมด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมาย และความพร้อมด้านเทคโนโลยีมากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ในด้านประสบการณ์ทำงานด้านบัญชีที่มีความสัมพันธ์ต่อระดับความพร้อมในด้านภาษา ความพร้อมด้านกฎหมายและความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยพบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีประสบการณ์ทำงาน 1-5 ปี จะมีความพร้อมในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสูงกว่าผู้ประกอบวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า ในขณะที่ผู้ประกอบวิชาชีพที่มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-15 ปี จะมีความพร้อมทางด้านกฎหมายมากกว่าช่วงประสบการณ์ทำงานอื่น ๆ

จากผลการศึกษาที่พบว่า โดยรวมผู้ตอบแบบสอบถามยังไม่ทราบความเคลื่อนไหวและผลกระทบต่อวิชาชีพเมื่อต้องเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และมีความพร้อมอยู่ในระดับปานกลาง จึงควรมีการให้ความรู้สร้างความเข้าใจพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีความรู้มากยิ่งขึ้นในการรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเป็นการเพิ่มความเข้มแข็งแก่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งจะได้รับผลกระทบในอนาคต ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสถานประกอบการควรมีการรวมกลุ่มสมาชิกเครือข่ายในการพัฒนา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในกลุ่มวิชาชีพบัญชีด้วยกัน จัดให้มีการอบรมสัมมนาให้ความรู้ทางบัญชี มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ อีกทั้งหลักสูตรการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีควรมีการพัฒนาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาในระดับนานาชาติ เพื่อความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนต่อไป

งานวิจัยนี้จำกัดขอบเขตเฉพาะผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่เป็นผู้ทำบัญชี ผู้สอบบัญชีภาษีอากร และผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในจังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยศึกษาเฉพาะความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านวิชาชีพบัญชีด้านภาษา ด้านกฎหมาย และด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเท่านั้น ไม่ครอบคลุมความพร้อมในด้านอื่น ๆ ผู้ที่สนใจอาจศึกษาโดยการขยายกลุ่มขอบเขตไปยังกลุ่มผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีในต่างจังหวัดและปริมาณผลรวมถึงความพร้อมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านอื่น ๆ ด้วย เพื่อที่จะได้ข้อมูลที่สมบูรณ์มากขึ้นสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำไปใช้ประโยชน์สำหรับการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทยและการแปล

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2554). *ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC)*. กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. กระทรวงพาณิชย์.

[Department of Trade Negotiation. (2011). *ASEAN Economic Community: AEC*. Department of Trade Negotiation. Ministry of Commerce.]

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. (2557). *คู่มือเรื่องการลงทุนในอาเซียน*. (พิมพ์ครั้งที่ 1). นนทบุรี: กระทรวงพาณิชย์.

[Department of Trade Negotiation. (2014). *ASEAN Investment Guidebook*. Nonthaburi: Ministry of Commerce.]

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2547). *ประมวลสำคัญของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี*. สืบค้นเมื่อ 21 ธันวาคม 2556 จาก http://www.d.go.th/ewt_news.php?nid=26368.

[Department of Business Development. (2004). *Summary of the Accounting Profession Act B.E. 2547*. Retrieved from http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?nid=26368 (accessed 21 December 2013)]

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า. (2555). *บริการข้อมูลผู้ประกอบการวิชาชีพ*. สืบค้นเมื่อ 20 ธันวาคม 2556, จาก http://www.d.go.th/more_news.php?cid=549.

[Department of Business Development. (2011). *Accounting Professions Information Service*. Retrieved from http://www.d.go.th/more_news.php?cid=549. (accessed 20 December 2013)]

ชาลินี บุญยะศัพท์. (2556). *ความพร้อมทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการบริหารงานของบุคลากรในเทศบาลนครนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

[Chalinee Buryasathit. (2013). *The Readiness of Information and Communication Technology of Human Resource Management in Nonthaburi City Municipality*. Chonburi: Burapha University.]

ดวงณี เหมมารัตต์ และคณะ. (2544). *การบัญชีบริหาร*. กรุงเทพฯ: แมครอ-ฮิล อินเทอร์เน็ตเซ็นแนล เอ็นเตอร์ไพรส์. อิงค์

[Duangmanee Komaratat et al. (2001). *Managerial Accounting*. Bangkok: Mc Graw-Hill International Enterprise Inc.]

ทัศนีย์วรรณ ภูผ่าน. (2555). *การตระหนักถึงผลกระทบของประชาคมอาเซียนต่อผู้จัดทำบัญชีในจังหวัดเลย*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

[Thassaneewan Phuphan. (2012). *Awareness of ASEAN Economic Community Effects on Loei Accountants*. Patumthani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi.]

- นงนภัศ์ ชื่นพัฒนพงษ์. (2555). *ทัศนคติและการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาามมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ต่อการเปิดเสรีอาเซียน กรณีเปิดเสรีแรงงาน 7 อาชีพ*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [Nongnapat Cheunpattanapong. (2012). *The Attitude and Readiness of Students' Chiang Mai University toward of the ASEAN free trade. Case of free flow of 7 skilled labour*. Chiang Mai: Chiang Mai University.]
- นฤมล สุมรรคา. (2554). *ปัจจัยที่มีผลต่อความพร้อมของบุคลากรทางบัญชีเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษา สถานประกอบการจังหวัดสระบุรี*. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- [Naruemon Sumakka. (2011). *Factors Affecting Readiness of Accounting Personnel for ASEAN Economic Community. A Case Study of Business Organizations in Saraburi Province*. Patumthani: Rajamangala University of Technology Thanyaburi.]
- พจนา วรณเสวี. (2546). *ความต้องการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการองค์การบริหารส่วนจังหวัดตาก*. ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- [Pojana Wanaseewe. (2003). *Needs of Personnel Development of Tak Provincial Administrative Organization Civil Service*. Chonburi: Burapha University.]
- วิรัช สุธมาก และ กนกศักดิ์ สุขวันสมันท์. (2556). *ความคิดเห็นของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเพิ่มมูลค่าของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทร.
- [Weerayuth Sukmak and Kanoksak Sukwattanasri (2013). *A Professional Accountant's Opinion on The Factors that Affect The Value Added of The Professional Accountant's Preparation to The ASEAN Economic Community*. Bangkok: Sripatum University.]
- วัฒนา ศิวะเกื้อ และคณะ. (2551). *ทฤษฎีต้นตอ 1*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนการมัธยมศึกษา.
- [Wattana Siwakuea et al. (2008). *Fundamental Accounting 1*. (Edition 5). Bangkok: Chula Press.]
- วัลลภ บัวชุม. (2554). *ความพร้อมความสามารถด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของนักบัญชีไทย ตาม IEG 11 ของสหพันธ์นักบัญชีนานาชาติวารสารวิชาชีพบัญชี*, 19, 27-38.
- [Wanlop Buachoom. (2011). *Information Technology Knowledge and Competence of Thai Accountants Based on IEG 11 of the International Federation of Accountants*. *Journal of Accounting Profession*, 19, 27-38.]
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2541). *กลยุทธ์การตลาดและการบริหารการตลาด*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาการศึกษา.
- [Siriwan Serirat. (1998). *Marketing Strategy and Marketing Management*. Bangkok: Pattanasuksa Press.]
- ศิลปพร ศรีจันเพชร และ ชีรชัย อรุณเรืองศิริเลิศ. (2554). *การเตรียมความพร้อมทางด้านวิชาชีพบัญชีของกลุ่มประเทศในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน*. *วารสารบริหารธุรกิจ*, 34 (ฉบับพิเศษ), 31-45.
- [Sillapaporn Srijunpetch and Teerachai Arunruangsirilert. (2011) *The Readiness to Accounting Professions of ASEAN Economic Community Members*. *Journal of Business Administration*, 34 (Special edition), 31-45.]

English

Hoegl, M. and Gemuenden, H. (2001). Teamwork Quality and the Success of Innovation Projects: A theoretical Concept and Empirical Evidence. *Organization Science*. 12, 4: 435-449.

Katz, Robert L. (1995). Skills of an Effective Administrator. *Harvard Business Review*, January-February 1995, 33-42.

Khan, S. and Hafeez, A. (2012). The Impact of Problem Solving Skill of Heads' on Students' Academic Achievement. *Interdisciplinary Journal of Contemporary Research in Business*, 4, 1: 316-321.

Mackinnon, D.W. (1978). *In Search of Full an Effectiveness: Identifying and Developing Creativity*. New York: Creative Education Foundation.

O'Sullivan, J. (1995). *Teamwork is the key*. MCB UP Limited (MCB).

JAP

Download จากวารสารวิชาชีพบัญชี